

Metams 5 r., pusmečiui 2 r.
60 k., 3 mėnesiams 1 r. 30
kap., 1 mėnesiui 45 k.

UŽSIENIUOSE:
metams 9 rb.; 9 mėnesiams
6 rb. 80 k., 6 mėnesiams
(pusmečiui) 4 rb. 60 k.; 3
mėnesiams 2 rb. 35 k.; 1
mėnesiui 80 kap.

SKELBIMAI:
Petito eilė (4 skiltys) prieš
tekstą 60 k., po teksto 30 k.

Lietuvių Balsas

Darbo ieškantiems: eilė
10 k. — Giminių ieškantiems:
eilė po teksto 10 k.

REDAKCIJOS
ir ADMINISTRACIJOS adre-
sas: Petrapilis, Sapery g-lė.
n. 9. b. 9. Telef. 286—46.

REDAKCIJA visais reika-
lais priima kasdien, be se-
kmadienių, nuo 12 v. dieną
ligi 4 val. vakaro.

Skyrium numeris
6 kap.

Metai II.

Petrapilis, Rugpjūčio 25 d. 1916 m.

N° 64 (93).

Petrapilio Lietuvių Dramos Muzikos Kuopa

taiso šeštadienyje rugpjūčio 27 dieną 1916 metų

Teatre „KOMEDIJOJE“ (Mochovaja 33)

Lietuvių Dramos spektaklį.

Vaidins 3 veiksmų istorijos pasaką

Rūtų Vainikas.

Režisuoja V. BIČIŪNAS.

Maišytas p. P. Adomavičiaus vedamas **CHORAS** padainuos
keletą lietuviškų dainelių. Vaidinimui pasibaigus bus **SOKIAL.**
Pradžią lygiai 7 val. vak. :: Smulkmenos programose.

Vaidinimo laikų pasivėlinusieji salėn ne bus leidžiami.
—o— Bilietų kaina nuo 55 kap. iki 5 rub. 50 kap. —o—

Jekaterinoslave

Rugpjūčio 30 d. atsidaro vyrų ir moterų gimnazijos ištremtie-
siems—vardu

Tautinių Komitetų Tarybos gimnazijos.

Gimnazijų mokytojai ir direktoriai bus iš Brastos evakuotų
gimnazijų. Mokiniai ir mokinės gyvens bendrabučiuose arba
pas tėvus.

Prašymai reikia duoti į Lietuvių Komitetą 1-я Чечелевка
№ 20.

Prie šitų gimnazijų reikalingas lietuvių kalbos mo-
kytojas; kreipties irgi į Lietuvių Komitetą.

1757—5

„Lietuvių Balso“ skaitytojams.

Kieno prenumerata baigiasi
rugsėjo 1 d., prašome pa-
siskubinti užsisakyti toles-
niam laikui, kad nesutru-
kdytų laikraščio siuntinėjimas

Nuo rugsėjo 1 d. ligi metų galo
„Lietuvių Balso“ kaina

Rusijoje: 1 rub. 75 kap.

Užsieniuose 3 rub. 15 kap.

Adresas: ПЕТРОГРАДЪ, Саперный
nep. 9—9, „LIETUVIŲ BALSO“ Admi-
stracija.

Petrapilis, rugpjūčio 25 d.

Bekeliaudamas dabar po plačiąja
Rusija, jos neapmatomose plotuose,
pastebi daug įvairumų. Kuo toliau nuo
tėvynės, tuo daugiau svetimų akims ir
jausmams atmainų ir papročių, iš ko
kyla nesmagumas, griaujantis vidurini
sielos ramumą. Žmogus be vietos jau-
tiesi lyg ne savo kailyje, ir kartais net
nustoji noro gyventi. Antri jau metai,

kaip bostomės čia, bent tikėdamiesi,
kad bus galima kada nors tėviškėn su-
grįžti. Ir taip slenka palengva pamaži
pilkos gyvenimo dienos, viena už kitą
liudnesnės. Ne branginam jų, kaip kad
kitados. Kaip tai būtų smagu išgirsti
aną linksmą naujieną, kad, atsigulus
su paprastais, slėgiančiais intelekta,
kasdieniais šio gyvenimo rūpesčiais ne-
smagumais, pabustum persokęs neju-
čiomis į paprastas praėjusio gyvenimo
dienes, kada viskas buvo savotiška,
miela... Bet... tai tik fantazijos mira-
žas... Gyvenimas kasdien liudija reali-
šką savo tiesą. Kada gi, maloni Lie-
tuva, mes sugrįšime po tavo gimtinės
padangės! Vakar atsigulėm, šiandien
atsikėlėm, ir nė žingsnio toliau gyven-
niman neįžengėm. Visą dieną turime
gyventi, kad sulaukus rytojaus, o tas
rytojas kad bent skirtųsi kuo nuo šian-
dien: tie patys nesmagumai, tie patys
rūpesčiai, tie patys monotoningiausi
laiko tarpai, kuriuos aplenkė žemės
viešpačiui daiktas nepasiekiamas.

Bet artinasi pamažu tas laikas, kada
karo vėtra turės nutilti, ir mums reikės
atgaivinti užmigusias nuasintus mūsų
jaunimo pajėgas, sunku bus tuomet su
noru kovoti. Tiesa, trūksta mums čia
laikraščių, draugijų, padorių pasilin-
ksminimų, bet nepasirodykime miega-
juk visuomenė ir dabartinė aplinky-
bėse daug ko nuo mūsų reikalauja.
Pažvelgkime pirmiausia į prieglaudą,
tremtinių prikimstas, o ten rasime ne
vieną savo brolių ar sesutę alkstančius
sielos maisto ir draugingo suraminimo.
Bet nenustokime vilties, o ilgai iš-
vysime nelaimingą tėvynę, mūsų brolių
kraują paliusuotą.

I. Draugelytė.

Kas apie Lietuvą rašoma.

J. B.

III

Ligi 1905 m. revoliucijos buvo beveik
krivina kova. Galų gale rusų vyriausybė
buvo priversta nusileisti. Atsirado mokyklų,
žmonėms pritariant, su mokomąją lietuvių
kalba. Lietuvių švietimas plečiasi daugiau;
taip pat ir ūkio srityje buvo išgauta daugiau
laisvės. Kieta lig šiol palicijos priežiūra pakei-
sta tapo švelnesne. Tokiu būdu galima
sakyti įvyko tarp lietuvių ir rusų
vyriausybės šioji tokia santaika, nors
dar liko senų žaizdų, ne taip greit iš-
gydomų. Daugiau laisvės laukė lietu-
viai nuo pažangiosios rusų visuome-
nės.

Vokiečiai daugumai lietuvių buvo
nežinomi. Vokiečių dvarininkų, kurių
daug Latvijoje, Lietuvoje labai maža.
Siena su Vokija buvo tiesiog neperžen-
giama. Nedaug lietuvių tegalėjo lankyti
vokiečių universitetus ir ten gauti išsi-
lavinimą. Tarp lietuvių ir vokiečių ne-
buvo jokių ryšių, todėl ir negali čia
būti nei aiškaus priešingumo, nei pa-
lankumo vokiečiams. Visai kas kita lat-
vių santykiai su vokiečiais. Čia laikui
slenkant apsiėmė didelė vokiečių ne-
apykanta. Santykiai lietuvių su latviais,
nežiūrint kalbos giminumo, nėra drau-
giški. Su lenkais gi paskutiniuoju laiku
buvo daug susirėmimų ir net kruvinių
muštinių bažnyčiose. Tokiu būdu lie-
tuviai vieni sau palikti, reikėjo tikėtis,
jog karui prasidėjus, glausis prie vo-
kiečių kaip išvaduotojų. Bet lietuvių
tėvai ir sunūs tarnavo rusų kariū-
menėje, galingos rusų armijos stovė-
jo Lietuvoje, rusų gi laikraščiai skleidė
baisiausių žinių bjauriausius vokiečius
elgiantis. Reikia pastebėti, kad Rusų
Lietuvos laikraščiai atsargesni buvo su
tomis žiniomis, Amerikos gi lietuvių
laikraščiai, išskyrus radikalinius, tą patį
rašė, ką anglų. Del laikraščių mela-
ginių žinių ir nolaus rusų agentų darba-
vimosi atsirado lietuviams didelės vo-
kiečių baimės. Kai kurie lietuviai savo
noru išbėgo iš tėvynės, kiti gi, ypač po
mašų ant Dubysos krantų, buvo pri-
versti bėgti iš tėvynės. Vilniuje daugu-
ma užsiturėjo. Čia inteligentai lietuviai
ėjo prieš vyriausybės įsakymus deleva-
kuacijos ir slaptais atsiskaukimais sten-
gėsi žmones sulaukyti nuo bėgimo ir
pabėgusius namo grąžinti.

Lietuvių tauta, po tokio ilgo laisvės
varžymo, laukia kokios nors savaval-
dybės, kad galėtų lavintis visose šako-
se. To viso ji laukia nuo pergaleusių
vokiečių, bet dažnai su rūpestinga bai-
me. Už jokią kainą nesutinka į savo
tautybės nustoti. Kovoje su rusinimu
ir lenkinimu jie parodė savo ypatingą
ypatybę, jog yra pasiruošę kovoti lig paskutini-
sios. Labai klysta todėl tie, kurie, kaip
P. Rohrbachas savo knygoje „Rusija ir
mes“, tvirtina, jog lietuvių žimiai esą
greit suvokietinti, kaip tai atsitiko su
Prūsų lietuviams. Jie nori prie vokiečių
prisidėti, bet reikalauja kad jų tautybė
ir tolesnis tautinis lavinimasis nebūtų
varžomi.

Neseniai prof. Bising'as į tai nuro-
dė, jog rugpjūčio mėn. įvairių šalių ir
kraštų latvių ir lietuvių atstovai Berne
(Šveicarijoje) savo nutarimuose aiškiai
parodė savo priešingumą vokiečiams ir
palankumą keturlypeį santarai. Bet to-
kie nežinomų ir neteisėtų žmonių nu-
tariamai nedaug ką gali reikšti. Jūs ga-
lima tik priimti kaip apsiėmimą, tu-
rintį savyje visgi šios tokios rei-
kšmės. Čia gali net būti nesusipratimų.
Ligi šiol tarp lietuvių ir latvių nebuvo
jokių santykių; todėl negalima abiejų
tautų be jokio atžvilgio į vieną puodą
sudėti, kaip tai daro Bising'as tolesnio-

se savo išvadose. Kiek aš nuvokiui, tie
nutarimai buvo paruošti suprancūzėju-
sio lietuvio iš Paryžiaus, kuris parašė
ir išleido keletą prancūzų kalba vokie-
čiams priešingų knygelių ir toje pačioje
dvasioje nesenai darbavosi tarp Ameri-
kos lietuvių.

Ar lietuviai pames ateityje savo ne-
pasitikėjimą vokiečiais ir ar taps jiems
palankūs, pareis nuo vokiečių admini-
stracijos veikimo Lietuvoje. Rusų vy-
riausybės neišmoko lietuviai mylėti. Ar
jie pamils vokiečių valdžią, visa prider-
rės nuo tų žmonių, kuriems bus pavė-
sta Lietuvos administracija, taip pat ir
nuo to, ar bus atkreipta dėmesio į lietu-
vių ypatybes.

„Vilniaus Aidas.“

Dono Rostovas.

Ir kur karo metu likimas nemėto
nelaimingąjį tremtinį? Visai netikėtai
atsidūriau Dono Rostove. Rostovas gan
puikus miestas. Jei duotumei jam dau-
giau švarumo, būtų tikras Europos mie-
stas. Tik daugybė orijento tautų gy-
ventojų duoda jam įpatingos išvaizdos,
nors specialinio orijentalumo čia be-
veik nieko nėra. Ar nepritiktų ji pava-
dinus europėjizuotu orijento miestu?..

Rostovas gavo leidimą įsisteigti sa-
vo universitetą ir moterų medicinos in-
stitutą ir per tat be galo didžiuojasi.
Tuo tarpu čia prisiglaudęs Varšuvos
universitetas ir augstieji moterų kursai.
Rostovo ateitis didelė...

Rašau nuo augštojo Dono kranto, o
priešais — puikiausias žemųjų kranto
vaizdas... Stačiai nuostabi panorama!..
Išėini ant balkono ir umai... Kokį šimtą
varstų!.. Kur šimtą!.. Jei žiūri į bino-
klį — kokio 200—300, o gal visą 1000
varstų ilgio plačiojo regačio lankas
stačiai tave žavėtė žavėja... Gražu, be
galo gražu!.. Dono sidabruota juosta
štai po pat kojų marguliuoja ir tyliai,
neša savo drumstytą vandenį į Azovo
juras. O štai po kairiai jis lyg išsikie-
tęs priima į savo kūną žaliąją salą ir
vėl susijungia. O ten toliau miglose
riogso ir atsispindi saulės spinduliuose
Batoisko cerkvių bokštai. O čia arčiau
vėl savo plienine šviesa šviečia ilgos
vandens juostos. Tai Dono smulkiosios
šakos... Puiku! Be galo puiku!.. Taip
gera, kad, rodos, visą amžių čia stovė-
tum...

Norisi mąstyti... Apie ką? Apie šio
pasaulio tuštumą... Ne, priešingai, no-
risi gyventi, norisi judėti, dirbti, mylė-
ti... Prisimena tolimoji Lietuva, likusieji
ten draugai... Ką jie ten veikia?... Pri-
simena Nemuno krantai... Trakų ežerai...
ir daug, daug kas kita. Kaip gera būtų
tenai tuojau nulėkus! Bet kaip?... Bene
žmogus turi sparnus?..

Noris rašyti... atsiranda įkvėpimas...
Bet apie ką rašyti?... Rašyti yra apie
ką... Rašyti reikėtų daug... Rašyti rei-
kėtų dieną ir naktį, nepadėjus plun-
ksnos...

Mes, lietuviai, išimtinai tauta, kaž-
kokie išsiskyrėliai. Rašome taip maža...

Kodel tai taip yra?... Ateina naujas
laikraštis — kuogreičiausiai stveries už
jį... rankos dreba, ji besklaidant... akys
įtemptos... ieškai... ieškai... štai, štai, ro-
dos, tuojau surasi kažką apie opiausius
mūsų klausimus... Bet bergždžias tavo
darbas... Nieko nėra... Rankos pačios
nusileidžia, laikraštis pats krinta iš ran-
kų...

Prakeikimas! — šnabžda išbalusios
lupos. — vėl nieko nėra... vėl svarbiau-

sieji klausimai užmiršti... vėl apsimylimas...

Ir taip kas dieną. Pajunti nuovargį, galva kvaista, o sielą taip tuščia, tuščia...

Visai be reikalo ieškai ką nors indomaus surasti apie Lietuvą, apie lietuvius svetimaus laikraščiuose. Ir jie nieko apie mus nerašo. Bet kam mes patūpsime jiems kad mes patys apie save nesirūpiname?...

Kai kada pats savęs klausiu, ar egzistuojame dar mes, kaip atskira tauta, ar jau mūsų nebėra. Ir, rodos, girdi balsą: „nebėr, nebėr“. Ir tikrai nuėjus komitetan, priėmus eilę pabėgėlių prašytojų, nuėjus vaikų prieglaudon, išsiūrėjus į tuos švairius, padorius, linksmus globojamųjų vaikų veidelius, naiviai čiulbiančiųjų, žaidžiančiųjų, dainuojančiųjų — į tuos būsimuosius Naujos Lietuvos šūlus; tikrai nuėjus dirbtuvėn, prisiklausęs įrankių tartėjimo, užimo; prisiklausęs merginų siuvėjų dainų, tarp mašinų ošimo, — išsiūrėjus į būsimąją Naujos Lietuvos pramonės paramą, — apsidžiaugi. — Taip, dar egzistuojame... Dar saulelė mūsų gyvuoja...

Bet mūsų maža: vienas... du... trys... ir jau apsiskaitei. Ir tai dar iki šiolei mes nesurandame mūsų vienijamo akstino. Susieiname... džiaugies... malonu... štai, štai, rodos, daug daug pakalbėsi, visą savo sielą išdėsi... Bet, žiūrėk, vieną kitą sakini ištare — atsiskiriame... Nėra apie ką kalbėti. Nėra šilumos — vien tik dirbtinis mandagumas. Jaučiama kažkoks atšalimas, kažkoks nepasitikejimas vienu kitais.

Kodel tai taip?...

Dono Rostovo lietuvių kolonija — ypatinga kolonija. Gal niekur kitur Rusijoje tokios nėra. Bent aš kitos tokios nesu matęs. Čia naujai atvykusiam galima šiek tiek sušilti. Bent man iki šiai dienai šilumos netrūksta. Žmonės geri ir nori gerų, myli savuosius, sutinka ateivį šiltai. Negaliu užmiršti to vakaro, kada į susirinkusius lietuvius prakalbėjau. Aš jaučiau, kokį gerą įspūdį padariau jiems, pasižadėdamas draug su jais darbuotis. Aš kalbu apie tai visai atvirai, nes ir man buvo malonu sutikti tiek šilumos ir aš be galo džiaugias...

Dar prieš karą rostoviečiai lietuviai įsisteigė savo draugiją, turinčią tikslą

jungti lietuvius. Tikslas geras, ir sumanymas išėjo iš gerų žmonių širdies, gerų tautininkų, nepalitikujančių. Prieš mane trumpa rostoviečių judėjimo istorija... Ji trumpa, bet graži, kaip naivi pasakėlė. Štai ji:

Vienoje sielą tūmai suliepsnojo meilė tėvynės. Pasijuto ilgesys — jis ieškojo išėjimo. Išėjimas surastas: ta liepsna uždegė kito kratinę ir pasidarė šiluma. Šiluma pritraukė kitus. Susidarė būrys.

— Mes lietuviai, — pasigirdo balsai ir aidas pasiekė ausis kitų ir atsimušęs į juos atsiliepė: — Mes lietuviai.

Būrelis augo. Susidarė draugija. Iš pradžių ji gyvavo nelegalizuota. Susieidavo, pasikalbėdavo, pasidainuodavo. Buvo prasta, bet gera, malonu. Kam prisiminė Nemuno krantai, o kam Šešupės. Kas mėgo pasakoti apie grožę Ventos, o kas apie savo mylimus laukus. Kam rūpėjo savo bakažė samanota, o kam... Bene visa ką atminsi, kas buvo? Tik buvo be galo gera. Tas laikas paliko geriausių atminimų. Siela žmonių kažko troško. Ieškojo dvasios peno. Sumetę skatiką, pirkę knygų ir nešę jas vienintelėn sau prieinamam įstaigon — katalikų knygynan. Čia, tarp dešimties tukstančių stūrų gražiai aptaisyti tomų lenkų literatūros, kukliai, kamputyje pasislėpusios, bailiai iškišo savo strėnėles plonos, žalios, raudonos, geltonos brošiūrėlės — „Šviesos“, Šlapelio, „S. Kazimiero Draugijos“ ir kitų leidinių. Bet sužadinti jautriai sielai benereikia stūrų gražiais apdais tomų? Lietuvio sielai sužadinti užtenka plonos brošiūrėlės. Ir ji susižadino... Išdygo artistų mėgėjų kuopelė, išdygo ir choras. Ir Rostovo salėse tūmai suskambo iki toliai negirdėta tolimųjų ateivių gaida. Iki ašarų žmonės gėrėjos ir grįžo namon atnaujinti. Dargi tas, kuris tikrai vakar laikė augščia už viską lenkų kultūrą, šiandien, apsiašarojęs, nutarė, žūt būt, likti lietuviu.

Susidarė legalizuota draugija. Kaip skruzdėlės skruzdėlyne trūsėsi saujelė žmonių. Tiesa, nedaug kas nuveikta, bet ir pajėgos silpnutės. Morkūnas, Lėnevičius, Jodela, Pliura, Mikloševičius, Stonkevičius, Puteikis ir kiti — tai vis vardai, kurių Rostovo lietuvių judėjimo istorija neužmirši.

Prasidėjo karas. Šimtai tremtinių atvyko čionai ir nustebo, atradę atvirą

širdį savųjų. Rostoviečiai lietuviai savo draugija pirmieji suteikė jiems pagalbą. Dabar pabėgėliais rūpinasi Komitetas. Bet, pasibaigs karas, tremtiniai grįš taisyti savo nuniokotojo krašto, o bene maža jų liks čia? Bene maža atsisiras tokių, kuriems patiks vaišingas Rostovas ir jie panorės jį pavadinti savo naująja antrąja tėvyne?.. Bet kas laukia juos? Žinoma, kas — paprastas visų ateivių likimas — nutautimas... doros nupuolimas... Jau dabar daugelis tausta. Kas gi bus toliau?.. Pribrendęs, oi, oi kaip pribrendęs laikas rūpintis bent kiek sulaukyti ištautėjimą. Reikalingas dvasios penas. Reikalinga sustiprinti draugiją. Daug ko reikalinga... Reikalinga tuojau taisyti knygynas... Lenkai dabar tų knygų iš katalikų knygyno neduos. O pinigų naujam knygynui nėra... Leidėjai ir šiaip geros širdies tautiečiai! Į jus kreipiuos, į jus keliu savo balsą. Aukokite rostoviečiams knygas! Neleiskite juos alksti be dvasios peno. Papenkite juos! Naujoji Tėvynė už juos jums atlygins!.. Kiekviena auka, kiekviena dovanota knyga, laikraštis, paveikslas, žemėlapis bus priimami su didžiausia padėka. Auką siųskit: Ростов н/Д б. Садовая 129, Ростово - Нахичеванскому н/Д Литовскому О-ву.

P. Penkaitis.

Korespondencijos.

RIBINSKAS.

„Liet. Bal.“ № 46 vietinio Lietuvių Komiteto Skyriaus Valdyba del mano koresp., įdėtos № 40 to paties laikraščio, duoda kaip ir „pataisymą“, nesi-gailėdama suduoti ir kun. Burd., ir J. P. Arčiaus visų šių žmonių santykių su Valdyba nežinantiems atrodo, kad tai tik tikra tiesa surašyta. Bet ar iš tikro taip? Prieš kelius mėnesius atvažiavus kun. B. ir J. P. ir pradėjus čia darbuotis, ponai iš „litvsko Komiteto“ tuojau pastebėjo, kad tai „litvomanai“, nes jie ir per posėdžius pradėjo lietuviškai kaip ką tarti (šiaip visados posėdžiai vedami lenkiškai) ir su žmonėmis ne

kitaip kalbėdavo. Vėliaus norėdami atsikratyti tais nesavo dvasios žmonėmis, suradę „progos“, kaip „nieporządą n'us“ paliuosuoja nuo vietų. Dabar, rodos, galima spresti, delko valdyba pasiskubino rašyti į laikraštį ir pranešti visuomenei apie jų „griekus“.

Nepripažinę kun. B. jokio naudingo darbo, susigriebė peraiškia netiesą parąšę, sakydami: „Tiesa, sutaisytas per Atvelykį „Naujas kelias“ įvyko kun. B. iniciatyva“. Per Užgavėnės vaidino tik p. M. mokyklos vaikai (kun. B. parūpinus veikalėlių p. M. juos mokė), „Naują kelią“ vaidino suaugusieji, taigi aišku, kad ir darbo buvo daugiau iniciatoriui. Toliaus Valdyba rašo, kad kun. B. neturįs supratimo apie vakarėlių taisyklą ir choras, o J. P. „nei balso, nei klausos, nei gaidų nepažįsta“ ir ten pat mini „jauną tik užmegstą chorą“. Kyla klausimas — gal tai Valdyba jį užmezgė? Giedotojai „jauno choro“ iki šiol nežino, kad jų organizatoriai yra tik du paminėtuosiu valdybos žmogai. Lygiai nepamatuotas Vald. priekaištas del bažnytinių giedojimų. Užtektų V-bos ponams vieną sekmadienį užteiti bažnyčion per lietuvių pamaldas, kad šitiktirinus, kaip gražiai jie 2 balsais gieda. Net lenkai kunigai, tarp jų ir vietinės bažnyčios kapelionas kun. Ž., gėrėjosi. Gi lenkų prieglaudos vedėjos tą patį J. P. kvietė savo prieglaudos vaikų pamokyti giedoti. Neišlaiko kritikos ir V-bos priekaištas kun. B., kad „nepildas bažnytinių pareigų“. Tegu Valdyba nurodo bent vieną atsitikimą, kad kun. B. būtų apleidęs mišias, pamokslą; kad būtų atsisakęs išpažinties išklau-syti, ar važiuoti prie ligonies! Kas tik būdavo šventomis dienomis bažnyčioje, galėjo girdėti, kaip kun. B. ragindavo eiti išpažinties, šventas dienas švęsti ir t.t. O kad čia žmonės, aplinkybių verčiami, turėdavo šventadieniais dirbti, nes kitaip nustodavo darbo, vėl kun. B. rūpinosi, kaip šią kliūtį pašalinus. Komiteto posėdyje jis įneša sumanymą sudaryti darbo arteles ir surasti tokią darbą, kurio šventadieniais neverstų dirbti. Sumanymą vienbalsiai priima ir jį vykdyti paveda pačiam sumanytoju. Šis, pasikvietęs p. Er., kaip „gerai žinantį vietinius darbdavius, ir paaiškinęs žmonėms apie jų pačių naudą iš artelių, buvo bepradėdas dirbti, bet.

MARTYNAS YČAS.

Mūsų kelionė Amerikon.

1. Ir keliauti galima įprasti. 2. Kaip lengva dolerius rinkti? 3. Kodel mes važiuojame? 4. Partijos turi būti suspenduotos visam karo laikui. 5. Kodel pro Japoniją važiuojame? 6. Ruošimos į kelionę. 7. Centro Komiteto tradicijos. 8. Išleistuvių vakarėlis.

I.

Sako, žmogus į viską gali įprasti: įpranta giriamas, įpranta peikiamas, įpranta į darbą, ne į ką nesišvelgdamas, savo įsitikinimais vaduodamas, dirbti. Apsipranta sėdėti vietoje ir nenori niekur savo nosies iškišti, tolimesnį kraštą paregėti.

Žemaičiuose, Katinėnuose, sako, būvęs vienas kunigas, kuris 40 metų iš savo parapijos niekur neišvažiuodamas išgyvenęs. Žmonės garą pakinkė, elektrą ėmė vartoti, gelžkelių pristatė, o jis niekur nebuvęs, nieko nematęs. Kad kai kas imdaves pasakoti, kad netoli, už kelių mylių, esąs ištiestas gelžkelis ir „išmislais“ laikydavęs. Prieš kelerius metus taip ir atsiskyręs su šiuo pasauliu ir į karštą nuėjus, netikėdamas civilizacijos išradimais.

Bet lygiai žmogus įpranta ir važinėti, po pasaulį traukti. Tada jam sunku vietoje nusėdėti: vis naujos vietos, nauji kraštai, nauji žmonės, nauji papročiai traukte traukia jo dome; nei kelionės neparankumai nei pavojai gyvybei — niekas jo nebesulaikys. Pamatei

Ameriką, nori pamatyti Europą; išvažinėję Europą, traukte traukia Aziją. Ir vis tas nelemtas įpratimas. Nuvažiuos į kokį miestą, tai nors sėdėtų sau ramiai viešbutyje ir savo reikalus mieste rūpintų! Bet kur tau! Landžioja, kur nuostabiau, vis naujų vietų suranda, visas ypatybes sužino. Tokiam žmogui nėra nei krašto, nei galo.

Tokios rūšies žmogumi galiu ir save paskaityti. Iš pat mažens mėgdavau su motute arba seneliu važiuoti pas tetą arba dėdę. Kiek paūgėjęs Rygon už 20 mylių su darbininkais sėmėnis, grūdus ar obuolius vežiodavau. Nuo 13 metų ėmiau su broliu važinėti Petrapilin, broliu mokslus eidamas. Paskui, gimnaziją lankydamas, kas metai po kelis kartus važinėdavau Baltijos pajūrin. Universitetas atsitiko Sibire eiti. Tada vėl užtekdamas kelionių, po 10-12 dienų iš vagono neišlipdamas važiuodavau. Lietuvon pagrižus, toki kelionė, kaip iš Kauno į Vilnių, arba iš Vilniaus į Petrapilį, rodydavos jau nebe kelionė... Apsukęs didžiąja S. Amerikos dalį, 4 kartus įvairius Europos kraštus aplankęs, išklampiojęs pakankamai karo vietas, kaip Galiciją ir apskritai pietų frontą — sužeistuosius begydant, kaip Prūsų pasienis — pabėgėlius ir nuo karo nukentėjusius beglobojant, jiems pagalbą betiekiant; anglų ir prancūzų fronte apšaudytas, bombomis mėtytas; lankant sąjungininkus su parlamento delegacija vokiečių nardomųjų laivų gaudomas — rodosi prie visko pripratai. Taigi ir dabar, kai paaiškėjo būtinas reikalas drauge su kun. Jonu Žilinskiu keliauti Amerikon Lietuvos šelpimo reikalais, ne valandėlės nepagalvojau apie kelionės pavojingumą ir niekuomet nebuvo atėjusi galvon mintis, kad geriau būtų nevažiuos. Reikia — tai ir važiuok!

Tiesa, vieną kartą buvo kilusi abejonė, bet ne pavojus, ne kelionės vargingumas norėjo mane sulaukyti, o visai kitokios priežastys. Sumanymas važiuoti Amerikon kilo Stokholme. Prieš tai buvau sutikęs Šveicarijoje du Amerikiečių delegatų, lankiusiu nukentėjusią Lietuvą. Vienas amerikietis visą laiką, pradėdamas nuo Londono, važinėjo su manim. Tad užtenkamai sužinojau Amerikos lietuvių santykius ir jų pažiūrą į šelpimo darbą. Bet neužtenkamai supratau Lietuvos vargą ir Lietuvos nelaimę, kol susitikau kun. J. Žilinski, lankiusį mūsų tėvynę ir gyvenusį visą karo laiką Vokioje.

Pažįstu Ameriką, turiu apskritą supratimą apie jų santykius, žinau, kas tai yra tarp jų aukų rinkimas arba kokio nors viešo tautos reikalo organizavimas. Lietuvių užjūrio kolonija didelė — apie 700,000 galvų. Ji susideda iš gerų žmonių, mylinčių savo apleistąjį nuvargintąjį tėvynę, žmonių — geriausių norų ir didelio atsидėjimo; bet karo metu jie taip pakriko, kad stebėtis reikia, koks ten upas, koks partijų ir atskirų žmonių įnirtimas išgalėjęs.

Kada prieš trejus metus mudu su d-ru Basanavičiumi grįžova iš Amerikos ir Naujorke sėdova laivan, pažįstamų lydimu, aš, kviečiamas dar kartą apsilankyti, atsakiau: „tikrai ne aukų rinkti. Už jokiais gėrybės, kad ir prakilniausiam tikslui, aukų daugiau nerinksiu. Gana. Tai daugiau, negu mano energija, mano būdas gali pakelti.“ Tokius apžadus daviau amerikiečiams, išvažiuodamas iš jų, ir maniau tvirtai laikyties.

Kodel, 3 mėnesius Amerikoje pabuvus ir surinkus apie 2000 rb. Tautos Namams statyti, tokius apžadus daviau?

Juk iš tikrųjų nuostabu! Patys rezultatai už save kalba. Tokia krūva pinigų surinkta — tai aiškus pasisekimas. Visos tos ovacijos, tie priėmimai kiekvienoje kolonijoje, geri tautiečių linkėjimai, tas malonus mūsų lietuvių susibūrimas kuopon ir nutautimo išsisaugojimas — vis tai, rodytųsi, spiria kitąjį pasielgti ir kitokius pažadėjimus duoti, priešingus tiems, kokius mes davėme. Kodel?

Kam teko arčiau išsiūrėti aukų rinkimo organizacijai, tas tik gali įsivaizdinti, kaip rinkimo sąlygos yra nepaprastai sunkios. Iš šalies pažvelgus rodosi: nuvažiuo Basanavičius su Yču, prisikrovė sau krepšius pinigų ir atvilko Europon. Per pusketvirtą mėnesio, t. y. per 110 dienų reikėjo (83 vietose sutaisyti prakalbas! Beveik kasdien reikėjo naujoje vietoje kalbėti, kartais atsitikdavo ir dviejose vietose tą pačią dieną. Atvažiavai miestan, nesuskubai pietų pavalgyti — lipk į estradą prieš minią ir aiškink jai savo reikalą. Pakalbėjai, paaiškinai, padarei pertrūkį — eik per žmones su kepture pinigų rinkdamas, pavardes rašinėdamas. Vakara surinkai, tai dar ne viskas. Ką per pačias prakalbas surenki, tai dar nėra nei pusės tos sumos, kuri apskritai pasiseka surinkti. Daugiausia surenkama kitokiu būdu, o tas būdas štai koks: ryto metą, pasiėmus knygutę ir kokį vietos žmogų vadovu, eik iš trobos į trobą, iš krautuvės į krautuvę, iš karčemos į karčėmą, prašydamas aukų. Kur gausi dolerį kitą, o kur — iškolios, iškoneveiks, pakartos, kas priešingojo liogerio laikraščiuose parašyta, ir išvargs pro duris. Prie to viso prisideda dar Amerikos karščiai. Laikraščiuose tik ir skaitai kronikoje: vakar tokioje ir tokioje gatvėje nuo saulės spindulių krito tiek ir tiek žmo-

birželio 2 d. 4 Komiteto nariai, kitiems prisiskaičius balsuoti, nutaria, kad kun. J. P. „w Komitecie nieporządca“. Ir taip pradėtas darbas žuvo. Ir dabar dirba šventadieniais ir komiteto dirbtuvėse, pav. stalių.

Kad aiškiau nušviestų kun. B. darbus dėl pabėgėlių dvasios reikalų galima pažymėti kad ir sutaisytos jo dviejose vietose gegužinės pamaldos: 1) metos bažnyčioje ir 2) už Volgos, kur yra 3-ji prieglauda ir gyvena didžioji tremtinių dalis. Ten, kaip ir bažnyčioje, ne kieno kito, kaip tik ano „bėbalsio ir beklausio“ J. P. išmokyti vaikučiai gana gražiai pagiedodavo Litanią ir kelias giesmeles, nors, tiesa, Valdybos nariai apie tai irgi nežinojo, kaip nežinojo kada ir kas atliekama bažnyčioje. Jeigu ne kun. B., prieglaudose gal vaikams būtų užmiršę ir lietuviškai kalbėti, nes prieglaudų (jų yra 3 ir iš viso apie 70 abiejų lyčių vaikų) vedėjos tarp savęs ir su atsilankančiais Komiteto nariais kalba lenkiškai. Dabar vaikai, nors bauriu žargonu, kalba lietuviškai. Matydami, kad prieglaudose mažai turtinama vaikų auklėjimu tautiniu atžvilgiu, jis pats renka eilutes, veikalelius ir duoda vaikams mokyti. Buvo rengiama 3-je prieglaudoje vaidinti „Sventoji Agnė“. Mergaitės su didžiausiu atsidėjimu ėmėsi mokyti ir jau nebloggerai vaidino, tik vieną gražią sceną mokytoja paskelbė, kad „jokių vakarėlių nebus ir nereik, tik mokyties lekcijas“. (Matyt, mokytoja buvo painiormuota ponų, nereikalaujančių, kad „litvomanai“, pašalintieji asmens, žadinantys vaikų tautinį ūpą. Tokios Valdybos narių, į vakarėlių rengimą ir turėjo, todėl, „atsaldyti gerus norus“. Valdyba, nieko tikra nepasakydama, beria tik tuščius žodžius savo neapkenčiamoms „litvinams“.

Čia tremtiniai lietuviai — daugiau, nei prasti darbininkai žmoneliai. Jie, girdėdami, kad „ponas Kom.“ visados tik lenkiškai kalba, ir patys mėgina pasididžiūdami „polskai“.

Jeigu kam atrodytų šis rašinys ne gana rimtas ir teisingas, jį galėtų palydyti kelios dešimtys pačių lietuvių tremtinių, tik, žinoma, antspaudu nebūtų.

J. J. P.

A.†A.

Pralotas Juozapas Antanavičius.

Rugpjūčio 7 d. Ligove, Kursko gub., ilgai ir sunkiai sirgęs mirė Seinų vyskupijos pralotas kun. Juozapas Antanavičius.

Jis gimė 1853 m. vasario 25 d. Paplinių sodžiuje, Griškabūdžio parap., Naumiesčio apskr., Suvalkų gub. Pabaigė Seinų Dvasinę Seminariją ir 1876 m. vasario 27 buvo išvestas kunigu. Pabuvęs kelius mėnesius kamendoriumi Piontницеje, gruodžio 29 d. 1876 m. buvo atkeltas į Seinus. Buvo čia seminarijos prokuratorium, o nuo 1879 m. konsistorijos regensu.

A. a. kun. Antanavičius nėjęs augstųjų mokslų, bet buvo darbštus ir gabus. Del to jis greitai įgyjo vyskupo Vieržbovskio pasitikėjimą, ir 1892 m. vyskupas pakėlė jį kanauninku. Mirus vysk. Baranauskiui, pralotas Antanavičius buvo Seinų vyskupijos valdytoju nuo 1902 m. lapkričio 26 d. ligi 1910 m. birželio 29 d., ligi neatėjus į Seinus vysk. Antanui Karosui. Vyskupas Karosas paskyrė jį oficijalu, kuriuo išbuvo ligi pat mirdamas. Apaštal. gi Sostas paskyrė jį apaštal. protonotarijumi už jo Bažnyčios nuopelnus.

Karo audros ištremtas iš Lietuvos a. a. pral. Antanavičius apsigyveno Magiliave. Tenai jis apsirgo plaučių džiova. Iš Magiliavo persikėlė į Ligovą ir ten mirė.

Pral. Antanavičius labai mylėjo Bažnyčią ir kiek galėdamas rūpinosi jos reikalais. Jam rūpėjo ir lietuvių spauda: jam padedant buvo įsteigta Seinų vyskupijos didėle spaustuve, kurioje buvo leidžiami laikraščiai — „Vadovas“, „Šaltinis“, „Spindulys“ ir daugybė knygų. Rūpindamasis spauda, kun. Antanavičius tuo jau labai daug padarė Lietuvos kultūrai ir švietimui.

Amžiną atilsį duok jam, Viešpatie!

Žinios.

PETRAPILIS.

Pabėgėlių reikalai. Vyriausybė, kaip praneša „Rieč“, jau nustačiusi bendras Petrapilio iškraustymo taisykles. Pirmučiausiai, niekas iš pabėgėlių nebus verčiamas išvažiuoti iš Petrapilio; užtai iškraustysia kai-kurias įstaigas, k. a.: senių bei vaikų prieglaudas ir kitas, izdo laikomas. Toliau, manoma išvežti iš Petrapilio ištisą eilę visokių irgi izdo pinigais laikomų organizacijų bei įstaigų, su kuriomis savu noru išvažiuosia daugelis žmonių, surištų šiaip ar taip su tomis įstaigomis. Galų gale nutarta elgties taip, kad nuo visų tų kilnojimų nenukentėtų jokie valstybės reikalai, o ypač gynimo reikalai.

Centralinis prie D. K. Tatjanos Komiteto informacijų biuras praneša, kad turis žinių del pinigų atsiųstų tremtiniams iš visokių kraštų, o ypač Amerikos, ir nepristatytų jiems del jų iškraustymo. Pabėgėliai, kurie tikisi gausią pinigų, arba kuriems pinigai galėjo būti siųsti, tesikreipia į Centralinį visos Rusijos registracijos biurą — Liteinij prosp. № 47 ir smulkiai nurodo savo vardą, tėvo vardą, pavardę, savo dabartinį adresą, savo adresą prieš karo pradžią (Lietuvos), o taip pat vardą, tėvo vardą ir pavardę tų žmonių, kurių pinigai galėjo būti siųsti. Be to biuras turis daug laiškų, siųstų, kol tremtiniai pareikalaus (do vostrebovanija). Palengvinti su tremtiniais susirašinėjimui biuras prašo visų, kas norėtų parašyti kokiam nors tremtinui laišką ir nežinotų jo adresą, siųsti laiškas biuran, nurodant ant voko vardą, tėvo vardą ir pavardę tremtinio, kuriam laiškas rašomas, ir guberniją, apskritį, valsčių ir kaimą, kur jis gyvena prieš išvaromas iš Lietuvos, o taip pat ir savo pavardę bei adresą. Tremtinys, kuris tikisi gausias laiška, turi taip pat nurodyti savo vardą, pavardę, dabartinį adresą ir adresą prieš evakuaciją. Biuras turis dar žinių apie tremtinių pamestus bagažus.

„Ran. Utro“ rašo, kad Tatjanos Komitetas nutaręs, kiek tik bus galima, mažinti sumas, skiriamas tautų organizacijoms.

IVAIRIOS.

Buvęs vokiečių ir austrų rytų fronto vyriausiasis vadas Hindenburgas paskirtas štabo viršininku. Jis bus, drauge su imperatorium ir Kancleriu, trečiuoju vokiečių politikos vedėju. Vienos spauda praneša, kad įsiai sutinkas su Betman-Holvegu, kad daugiausia domės reikią kreipti į rytų frontą.

Rytų fronto vadu paskirtas Bavarijos princas Leopoldas.

Lenkų ūpas. „Rieč“ remdamasi savo telegramomis ir užsienių laikraščiu žiniomis, rašo, kad lenkų ūpas esąs labai nepalankus vokiečiams. Varšuvos generolas-gubernatorius manas, kad net manifestas apie Lenkijos nepriklausomybę galėtų iššaukti didelių riaušių, nes su manifestu tuojau būtų šaukiami ir rekrutai. Svarbiųjų Varšuvos politikos partijų atstovai dar patvirtinę, kad jie visai nesidėsia su Berlynu nei su Viena, net ir tuomet, jeigu Lenkijai duotų plačiausia autonomiją. Sumanytas siųsti Vilhelmui prašymą duoti Lenkijai nepriklausomybę, atmetas Varšuvos miesto valdybos daugumos. Poznaneje neišnykusi senoji Prūsų neapykanta.

Del visų tų priežasčių Vokios valdžia nutarusi atidėti lenkų klausimo išrišimą, tuo labiau, kad iš Varšuvos gen.-gub. pranešimo aišku esą, kad vokiečiai negautų papildyti savo armijos lenkų rekrutais, nes gyventojai šaukiami kariuomenėn, tikrai pasipriešintų, galimas daiktas, kad net ginklu rankose.

Vokiečiai uždraudė Olandų valdžiai rūpintis vaikais tų Prancūzijos depar-

tamentų, kurie yra užimti vokiečių. Prancūzų spauda baisiai tuo pasipiktinusi, primena, kiek tukstančių vokiečių vaikų, kurių padėjimas ir namie nesulyginamai geresnis, gavo prisiglausti neutraliuose kraštuose.

Rumunuose šaukiami kariuomenėn visi nuo 21 iki 46 metų amžiaus. Valdžios uždrausta pardavinėti svaiginamieji gėrimai. Laikinais įvedama karo cenzūra. Rusų kariuomenė priimama visur labai džiaugsmingai.

Vokiečiai, besistengdami pritraukti prie savęs belgų simpatijas, nutarė įtaisyti Brukselėje vokiečių išdirbinių parodą. Paryžiaus laikraščiai pataria jiems geresnį ir tikresnį būdą — būtent, išsikraustyti visai iš belgų krašto.

Australijos prezidentas Juozas įnešęs parlamentan sumanymą apie visuotinį kareiviavimą.

Carskos Selos gimnaziją baigė šiemet vienas lietuvis: Antanas Kristopaitis. Laiko egzaminus į technologijos institutą.

KARAS.

Rusų šone. Rygos apylinkėse vokiečiai puolė latvių batalijonus, bet latviai ančpuoliu atmušė vokiečių puolimą ir pastūmė juos toliau.

Nuo Pripeties iki Dunojaus upės vėl subruzdė. Keliais į Volinės Vladimirą, Galiciją, Lvovą, Karpatuose ir kitose vietose smarkūs mūšiai. Kuo pasibaigs šis bruzdėjimas, kol kas sunku dar atspėti. Bet, matyti, iniciatyva rusų rankose, nes tik Dorno-Vatros apylinkėje rusai paėmė belaisvių 15,701 kareivį ir 289 aficerius, 6 armotas, 55 kulkosvydžius ir 7 bombasvydžius; rusai gerokai paėjęjo priekin. Priešininkas labai priešinasi, po kelis kartus puola. Subruzdėjus plačiu Galicijos frontu, o kai-kuriomis vietomis rusams pasistūmus priekin ir tuo gresiant svarbiesiems austrų punktams, austrai vargu begalės paimti iš čia kariuomenės Transilvanijai gelbėti nuo rumunų žygiavimų.

Kaukazo šone. Turkai smarkiais puolimais bando praplėsti rusų liniją tarp Dijarbekiro ir Erzerumo. Giumuš-Chano apylinkėje turkai smarkiai puola rusus, bet niekur nepasiseka jiems nors truputį pastūmėti rusus. Į šiaurę nuo Eufrato upės rusai paėmė Čermuko kaimą. Rusai durtuvais besipriešinančius turkus išmušė, likusieji bėgo be tvarkos. Rusai paėmė kelis šimtus belaisvių, keletą armotų ir daug armotų šovinių. Keliau į Mosulą rusai tebeina priekin.

Rumunų šone. Rumunai per mušį paėmė Boršoko miestą. Rumunai paėmė Toganulį, Beriją, Brašovą (Kranštadtą), Čik-Merašagą, Čik-Seredą ir Pedeglovo kalną. Rumunai paėmė belaisvių 41 aficerį ir 4,866 kareivius. Bretenoje rumunai paėmė 100 vagonų miltų. Austrų kariuomenė į pietus nuo Bazarčiko perėjusi rumunų sieną tuojaus pasitraukė iš rumunų žemės, kaip tik rumunai pradėjo pulti kitose vietose austrus. Rusų kariuomenė per Dobrudžą eina Bulgaruosna.

Bulgarai paskelbė Rumunijai karą.

Prancūzų šone. Į pietus nuo Somos prancūzai truputį pasislinko priekin. Ties Estre per didelį puolimą vokiečiams pasisekė atsiimti kai-kurias vietas. Kitose vietose armotų šaudymas, esti ir durtuvų susirėmimų.

Didelių pasisėkimų turėjo prancūzų lakūnai. Per šias dienas prancūzų lakūnai įvairiose vietose numušė 14 vokiečių aeroplanų, 4 sugadino. Prancūzų aeroplanai numetė vokiečių pusėje 356 bombas 120 milimetrų kalibro. Vokiečiams daug padaryta žalos, daugelyje vietų kilo gaisrai.

Anglų šone. Ties Furo mišku vokiečiai 5 kartus puolė anglus. Keturis

nių, tiek ir tiek arklių. Eini žmogus per patį karštį su didžiausiu pavojumi, prakaituotų.

Praktingas amerikietis negali įsivaizdinti, kad visa tai darai be jokio atlyginimo. Dažnai tekdavo susitikti lietuvių, kurie tiesiai klausdavo: „o kiek jums draugija moka už tokį katargos darbą?“ Gavę atsakymą, kad nieko, pažvelgs, būdavo, į kits kitą, nusišypsos, ir tame nusišypsėjime aiškiai matyti atsakymą: „ar mus kvailiais laikai, ar ką, taip kalbėdamas!“ Kaip tu čia dabar veltui dirbsi, laiką gaišinsi, juk times is money“. Ir iš tikrųjų, kur tu čia užmokesnio negausi! Gauni — ir dar koki! Jo jau pradeda tau tekti dar čia — Europoje. Vos tik pasklidus gandui, kad Basanavičius su Yčū važiuoja Amerikon pinigų rinkti, jau randasi žmonių, kuriems rūpi, kad tik sutrukdžius tą darbą, kad tik mažiau pinigų surinktum. Priešingos stovyklos „politikos prietelių“ spauda griebiasi tą darbą neguoti. Ir kartą paleidžia vieną kitą straipsniuką, lyg iš netyčių šmeiždama rinkėjus, dar nedrįsdama priešintis pačiam reikalui, pačiai idėjai: girdi, Tautos Namai reikalingi, bet mums tų rinkėjų politikos fizijonomija nepatinka. Paskui, ko nepasako straiptiniuose, tai atsiranda geradarių rašytojų, kurie paleidžia vieną kitą privatų laišką, kuriuos išdėsto, pradedant nuo trečios ketvirtos kartos — visus tavo smertelnus griekus“. Tie vėl, gavę tokių laiškų, tuojau ima trinti delnus, kardus galasti ir ilgiausių pamokslių išrėžia savo laikraščiuose. Dar kojos iš laivo nespėjai iškelti, o jau tave nujuodino, nupaišino, kad tu ir pats savęs nebepažįsi. „Mes nenorime nieko bendrai susidėti su žmonių eđėjais! Mes, susirinkę tokiame ir tokiame mi-

tinge, atsisakome savo centus siųsti per tokių žvėrių rankas!“ Argi tau reikia dar didesnio užmokesnio? Juk čia tau ir žmogaus vardas atimamas už tai, kad tu drįsti savo tautai atsiduoti, drįsti manyti apie savo tautos pakilimą, drįsti svajoti, kad kuomet nors ateityje išdygs kultūros ir švietimo įstaigos, kuriomis didžiulis visa Lietuva. Juk ar tai maža tokio užmokesnio, tokio atlyginimo! Vos tu spėjai iš laivo išlipti, tuojau tave ims egzaminuoti „kako vieruješ“, kokios partijos esi, kokią daugiau užjauti. Butinai tave norės įtraukti į savo vietinius ginčus, padaryti „dievybės“ ar „bedievybės“ idėjų adeptu ir skelbėju, „socializmo“ ar „nihilizmo“ pranašu ir t. t. Lietuviui, mylinčiam savo kraštą ir norinčiam nepartyviai veikti, laisvoje Amerikoje nėra vietos. Kiek tenka kovoti, kiek aiškinti, kol apsiranta su tokia pozicija. Delto visuomenės dauguma, supratusi, kad mes nuvažiuavome ne vaidų kelti, ne vieniems kitus padėti nuveikti, bet savo darbo dirbti, noromis padeda, palaiko, o mažuma, vardan geriausių žmonijos idealų — lygybės ir laisvės, vardan solidarumo ir brolybės, visą laiką pilia ant tavo galvos neapykantą ir netoleranciją. Šitos priežastys mane vertė tada pasižadėti daugiau nebevažiuoti Amerikon aukų rinkti, jos sukėlė manyje dabar abejones, ar verta ir šiuo metu tokion kelionėn leisties.

(Toliau bus).

kartus anglai atmušė vokiečių puolimą, bet penktą kartą vakiečiams pasisekė išlaužti anglų apkasuosna. Anglų aeroplanai turėjo susirėmimų su vokiečių geležiniais paukščiais. Anglų aeroplanai numušė penkis vokiečių geležinius paukščius ir 7 sugadino. Anglų aeroplanų būriai skraidė vokiečių puosėje ir mėtė bombų. Nesugrižo penki anglų aeroplanai.

Italų šone. Monte Čimono pakalnėse italai suradę austrų urvų takus, suardė juos, austrai bėgo viską palikę. Visose vietose artilerijos šaudymas. Austrai kai-kuriose vietose puola italus, bet niekur jiems nesiseka pastumti italų. Didesnių laimėjimų italai turėjo Albanuose. Italai paėmė Tepelenį. Austrai bandė sulaikyti italų žygiavimą, bet italai išmušė visur austrus ir šturmu paėmė labai sustiprintus Klogo ir Gekalio kaimus. Italai paėmė daug belaisvių.

Balkanuose. Ties Strumos upe ir Doirano ežero apylinkėse smarkus artilerijos šaudymas. Sąjungininkų žvalgai žiūrėjasi pralisdami bulgarų puosėn. Bulgarų puolimą ties Zborsku serbai lengvai atmušė, bulgarai gavę didelių nuostolių. Kitose vietose nieko nauja.

Afrikoje. Vokiečiai traukiasi atgal dviem keliais, į Dar-es-Salomą ir gilumon į Toborą. Anglų kariuomenė vaisingama iš užpakalio kulkomis lydi vokiečius. Anglai užėmė Mrogarą prie centro geležkelio.

Paskutinės žinios.

Rusų šone. Baranavičių apylinkėje vokiečiai keturis kartus puolė rusus, išleisdami nuodingųjų dujų. Rusai visus puolimus atmušė, vokiečiai gavo daug nuostolių. Keliu į Volinę Vladimirą smarkus mušiai. Galicijoje ties Berežanų miestu rusai išmušė austrus iš susistiprinimų ir paėmė belaisvių 80 aficerių ir 2641 kareivį, 6 kulkosvydžius. Karpatuose rusai paėmė eilį sustiprintų augštumų; rusai baigia eit prie Vengrijos sienos.

Kaukazo šone. Ognoto apylinkėje rusai tebežygiuoja priekini, paėmė belaisvių 16 aficerių ir 528 kareivius.

Prancūzų šone. Į šiaurę nuo Somos prancūzai smarkiu puolimu 6 kilometrų plotu paėmė vokiečių pozicijų, paėmė Foro ir Klerio kaimus. Čia paėmė prancūzai sveikų 2300 belaisvių, 12 armotų ir 50 kulkosvydžių. Kitose vietose prancūzai irgi turėjo laimėjimų.

Anglų šone. 13 vokiečių cepelinų buvo atskridę Angluosna ir mėtė bombų, daugiausia Londonan.

Balkanuose. Sąjungininkai paėmė 5 graikų laivus. Sąjungininkai čia turi 68 laivus.

Afinuose sąjungininkai paėmė radiotelegrafą ir arsenalą.

Del moksleivių organo.

Išrinktoji draugų pasikalbėjime Komisija rūpintis moksleivių organo išleidimu, pasitarusi su aktyvesniais moksleiviais draugais, nutarė:

1) Moksleivių organo, kaip tokio, neleisti visai, o leisti žurnalą, skiriamą visai pažangiajai lietuvių inteligentijai, užleidžiant ypatingai daug vietos tiems skyriams, kurie padėtų aiškiau apsispręsti besiformuojančiai jaunai inteligentijai, prisilaikant išreikštos minėtame pasikalbėjime pakraipos.

2) Žurnalą leisti Maskvoje, kas mėnuo, 6—8 lankų didumo.

3) Žurnalą pavadinti vardu „Saulėtekis“.

4) Atsakomuoju redaktorium ir leideju paviestas ir jau sutiko būti gerb. Jurgis Baltrušaitis.

Pirmas numeris manoma išleisti š. m. spalio m. pabaigoje.

Visų, kurie pritaria šiam dalykui, prašome prisidėti raštais ir pinigais.

„Saulėtekio“ redakcijos vardu

Atitaisymas.

„L. Bal.“ 63 № parašyta **Bieloviežos taurai**, turi būti **Bieloviežos stumbrai**. Tauras rusiškai bus tur (bos primigenius), o stumbras — zubr. Taurų Lietuvoje jau XVI amž. nebebuvo.

Pranešimai.

Pamaldos lietuviams reformatams 4 rugsėjo 2 val. dieną

Petrograde reformatų bažnyčioje, Morskaja 60.

II.

Reikalingi 4 mokytojai Lietuvių Komiteto mokyklosna Maskvos priemiesčiuose: 2 Tušine — Vindavos geležkelio 15 varstų nuo Maskvos, 1 Chimkuose Mikalojaus geležkelio 20 v. nuo Maskvos, 1 Obrazcove Jaroslavlės geležkelio 28 varstai nuo Maskvos.

Algos 60 rub. ir butas, arba 15 rb. butui, tada iš viso 75 rb.

Kreiptis į Maskvos Mokytojų Sekciją: Москва, М. Полашевский пер. № 7. Maskvos Mokytojų Sekcijos sekretorius Ign. Statkevičius.

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Yčas.

Pranciškus Vailokaitis,

Maskvos universiteto studentas labai reikalingas. Kas žino dabartinį jo adresą, prašome pranešti „VADO“ redakcijai. Petrograd, Lermontovskij prosp. № 10 „Vadas“.

1932—5

ŠPERIS JUOZAS iš Saločų par., Gudiškių kaimo Kauno gub., ieško Marijonos Dževeckaitės. giminių ir pažįstamų. Воронеж гub., Б. Дворянская д. № 32.

1902—1

BALANDAITĖ KASTANCIJA iš Virbaliaus m. Suvalkų gub., ieško Onos Bradukienės iš Kivių kaimo, Alvito par. Воронеж гub., Большая Девиченская, угол Халютинской № 1.

1903—1

RUZGYTĖ ONA iš Lekėčių kaimo, Naumiesčio apskr., Suvalkų gub., ieško giminių ir pažįstamų. Ярославль, Никитская 57 кв. 2.

1904—3

IGNAS PAKALNIS iš Kauno gub., Ukmergės aps., Utenos vals., Narvaišių kaimo, ieško tėvų, giminių ir pažįstamų. Ярославль, бараки для бженцев у Романовской заставы № 22.

1905—2

ADOMAS KLAUDA iš Kauno gub., Telšių ap., Platelių par., Agtautų kaimo, ieško giminių ir pažįstamų. Ярославль, бараки для бженцев у Романовской заставы № 22.

1906—2

SAVICKIENĖ KAROLINA iš Razališkio Kauno gub., Panevėžio aps., Biržų val., ieško sūnaus Jono 14 m. Prašau žinančių pranešti. Adresas: Ярославль, Овинная ул. № 51 кв. 20.

1907—2

JUOZAS GRIZIAUSKAS iš Kauno gub., Panevėžio aps., Biržų vals., ieško sūnaus Petro 14 m. gyvenusio Kurše. Prašau žinančių pranešti. Ярославль, Б. Федоровская № 94 кв. 3.

1908—2

BRAKAUSKIENĖ KATRĖ iš Asarmuižos dvaro, Prudmuižės vals., Ilukstos aps., Kuršo gub., ieško giminių ir pažįstamų. Ярославль, Петровская 42 кв. 3.

1908—3

Reikalingi darbininkai ir darbininkės.

Darbas nuolatinis ir gerai mokamas.

Kreipties: V. Lisnerio fabrikan, Liflandijos g-vė № 6. Tramv. № 19.

Užsirašyti galima rytais ligi 11 val.

1840—4

J. VARKALA Antanavo valsč., Suv. gub., Plioplių kaimo, prašo amerikiečių atsiliepti. Рязань, Московская ул. № 17, И. Варкало.

JONAS DARACIUS, iš Mažeikių, ieškau savo žmonos Petronėlės Daracienės 40 m. Žinančių prašau pranešti: Порховъ, Псковской гub. Литовский Комитетъ.

1880—2

MARIJONA KULIKAUSKIENĖ iš Mintaujos ieškau dukters Barboros 13 m. Порховъ, Псковской луб. Литовский Комитетъ.

1881—2

VINCAS RUDELĖ, kareivis iš Anykščių m., Kauno gub., ieškau savųjų ir pažįstamų. Действующая армия 17-ое Отделение телеграф. рота, 2-ое шестое отделение.

1882—1

ELENA ČESNIENĖ (o gal Česnaitė?) ieško savųjų. Симферополь, Т. г. Самирна лавка, Николая Федоровича Кинонаса.

1883—1

A. ČIZONAS esu: Действ. ар. 57 пол. воен. хлебопекарня.

1884—1

JUOZAS MATULAITIS ieškau savo tėvelių, brolių, ir seserų iš Kibartų, taip pat uošvio Jurgio Kulikausko ir kitų giminių bei pažįstamų. J. Matulaitis, 1038 Elizabeth. Str. Grand Rapids mick U. S. of America.

1884—1

JONAS RUDZEVIČIUS, Suv. gub., noriu susirašinėti su draugais ir pažįstamais. Юзовка, Екатеринбург. гub. 8 лин. № 12, Ивану Рудзевичу.

1885—1

VINCAS VALIONAS Krokalauskis valsč., Suvalkų gub., ieškau savo brolių kareivių Antano ir Juozo, giminių ir pažįstamų. Москва, 2-я Мещанская ул. 76, кв. 25.

1886—1

Kareivis ANTANAS KRIKŠČIONAS Kauno gub., Panev. aps., Daujėnų par., Barklainių sod., ieškau savųjų, giminių ir pažįstamų. Действующая армия, 2 Финлянд. стр. полк, 10 рота, прап. Богданкевичу, пер. Кришунасу.

1887—1

Felčeris JONAS ADOMAVIČIUS iš Pilviškių, Suvalkų gub., ieškau motinos, sesers, brolio ir kitų giminių bei pažįstamų. Боровичи, Новгородской гub., Лазаретъ В. С. Г. № 2. Фельдшеру И. Ю. Адамовичу.

1888—1

TOMAS ir ELŽBIETA POVILAIČIAI ieškome sūnaus Jono ir kitų giminių bei pažįstamų iš Suvalkų gub., Aleksoto valsč. М. Лужски, Вил. гub., Дисн. уезда, Польский Комитетъ.

1889—1

ANTANAS ANDRULIONAS, Kauno gub., Panevėžio aps., Gulbinų valsč., Brenčių kaimo, ieškau motinos Elžbietos ir seserų Agotos, Apolonijos bei Marijonos. Рославль, Смоленск. гub. Литовское училище.

1890—1

VERONIKA ANDREŠKEVIČIUTĖ, iš Vyžuonų m., Kauno gub., ieškau savųjų, giminių ir pažįstamų. Сергиевский заводъ, разъездъ Иваченково Самарской гub. здание 69.

1891—1

ERNESTAS PUIGIS Kauno gub., Panevėžio aps., iš Opytės m. (kalvis), ieško tėvų ir pažįstamų. Минск, Б. З. С. 2-ой Конный Лазаретъ, Э. Пуйгису.

1892—1

ELŽBIETA KLIMAVIČIUTĖ iš Suvalkų gub., gyvenusi Kaune — Šančiuose, ieškau giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Дертпский пер № 11-а, кв. 41.

1893—1

JONAS MAŠAUSKAS gyvenantis 175 Lukasavitz St. Dryton Ohio U. S. A. ieškau savo brolių ir seserų iš Suvalkų gub., Naumiesčio aps., Lekėčių kaimo.

1894—1

Kareivis ANTANAS KRIVICKAS, iš Pandėlio dvaro ir parapijos, ieško tėvų, giminių ir pažįstamų. Действующая армия, Штабъ 5-ой армии, Е. Б. ротмистру Мару А. Кривичкому.

1895—1

Kareivis STANISLOVAS VITKUS, iš Kurtavėnų parap., ieško Aitučio ir žmonos. Действующая армия, вторая Осадная батарея, 11 дивизионъ.

1896—1

MAGDALENA VILKIENĖ iš Kalvarijos m. Suvalkų gub., dabar gyvena Mogileve. Prašau giminių ir pažįstamų čia ir Amerikoje atsiliepti. Могилевъ Н. Днѣпръ Литовский Комитетъ.

1897—2

SALKEVIČIENĖ MARIJONA iš Liudvinavo parapijos, Suvalkų gub., ieškau sesers Magdės, giminių ir pažįstamų. Гор. Воронежъ гub., Грузовая ул. 28.

1900—1

STANKEVIČIENĖ MARIJONA iš Gervėnų dvaro, Kurtavėnų par., Šiaulių apskr. Kauno gub., ieškau seserų Juzės ir Onos Jocienės bei pažįstamų. Adresas: Воронежъ гub., Литовский Комитетъ.

P. Magdalena G.

prieš karą gyvenusią Žiezmariuose Petrauskienės namuose Žaslių gatvėje, jei ji būtų iš ten pabėgusi ir niekada neprisirašiusi, prašom pasiskelbti Lietuvių Centro Komiteto reikalų vėdai, adresu: Петроград, Басков перекрестокъ.

1839—1

JONAS KLOVAS, staliorius iš Žagarės miestelio, ieškau giminių ir pažįstamų žagariečių ir krapiečių, gerai pažįstančių mane. Norėčiau susirasti laiškaus arba susieiti. Петроградъ, Выборгский пер. Нейшлотский пер. д. № 9/11, кв. 42 И. Кловасу.

1771—1

VERONIKA MISEVIČIUTĖ iš Čelkių, Kauno gub., Baisogalos par., ieškau savo brolių: Jono tarnavusio Vindavos tamožnėje ir Petro, kuris dabar gyvena Amerikoje, Baltimorėje. Meldžiu atsiliepti, ar kas žino jų antrašius man pranešti. Орска, Воскресенская ул. 28. Провизору Вайткунас.

1808—2

ONA AIMUTIENĖ iš Baručinskės sod., Kauno gub., ieško dukters Antaninos 14 m. Adresas: Тула, Миллионная ул. д. Афанасьева.

1833—2

BENEDIKTO SKIPIČIO vaikeliai, prašo atvažiuoti Maskvon, ar parašyti laiškaus. Москва, За Крестовской заставой Ново-Александровская ул. 49, — 4. Р. Скипитисъ.

1821—1

JONAS VAIČIULIONIS iš Biržų, Kauno gub., ieško žmonos Valerijos ir trejeto vaikelių. Мстиславъ, Крейцбургъ, Литовский Комитетъ.

1810—1

Kareiviai: Antanas ir Mikas KOSELEI iš giminių ir pažįstamų iš Alionių kaimo, Ukmergės aps., Kauno gub. Полоцкъ, Финский полковой лазаретъ.

1811—1

LEONAS PETRAUSKIS Vaišgalių sod., Tytuvėnų par., Kauno gub., ieško motinos Veronikos, seselių. Adresas: г. Кострома, Русина М. 34. Лотовский Комитетъ.

1812—1

Kareiviai: V. VENCKUS, K. RUŽIS, A. ŽILMAUSKIS ir S. SIMANAUSKAS esame: Действующая армия, 2-ой батареи, 28 Арт. Бригады Станиславу Ивановичу Симановскому 2-му.

1814—1

Kareivis MOTIEJUS DANIONAS iš Mariniškės sod., Taujėnų valsč., Kauno gub., ieško giminių ir pažįstamų. Атсилеппите! 11-я Воздухоплавательная рота. М. Донюнасу.

1825—1

URŠULĖ KRAKAITIENĖ Alvito par., Vilkiškio aps., Suvalkų gub., ieškau savo vyro Kazimiero Krakaičio. Гор. Оренбургъ, Р.-К. костелъ кс. Туронку, пер. У. Кракайтисъ.

1816—4

Kunigas TŪRONKA, Liesikų kamendorius, apsigyveno Orenburge. Ten pat gyvena Petras Ogigas. Adresas: Гор. Оренбургъ, Р.-К. костелъ кс. Туронку, пер. У. Кракайтисъ.

1817—2

GENAVAITĖ MAČIULSKAITĖ iš Plungės m. Kauno gub., gyvenusi Liepojoje, ieško motinos Petronėlės, brolių bei pažįstamų. Москва, Марьяна роща. 6 проездъ 36.

1855—1

ANTANAS NIAURA iš Kamajų miestelio, Kauno gub., ieško giminių ir pažįstamų: atsiliepti! Тула, Киевская застава II проездъ № 66.

1803—1

BARBORA JANAUSKAITĖ iš Plungės m., Telšių aps., Kauno gub., ieškau tetos Butkevičienės ir brolio Petro. Тула, Мотыкинская ул., Литовский Комитетъ.

1668—2

ELŽBIETA TAMUTIENĖ, Šiaulių parap., Motiečių sod., ieško tėvų Elžbietos ir Mykolo, brolių Juliaus Gabrieliučio, sesers Antaninos Ausienienės, giminių ir pažįstamų. Почт. ст. Браславъ, Ков. гub. Слободка. Кс. Паликовичу для Тамутисъ.

1872—1

STEPANIJ KUPRAITĖ ir Veronika Janušonytė iš Pasvalio miestelio ieškau giminių ir pažįstamų. Саратовъ, Александровская 4/88. Литовский Комитетъ.

1844—1

ANTANAS RAGINIS iš Žydeviškių, Prienų par., ieško brolelio Petro ir pažįstamų. Саратовъ, Дворянская 39.

1845—1

Kareivis ANTANAS LINKIS, JONAS ŽUKAUSKIS ir JONAS MOCKUS, ieškome giminių ir pažįstamų. Действ. арм., 2-ой Лазаретъ 28 дивизии, Антону Линкису.

1870—1

KAZYS KUKORAITIS iš Jotkonų dvaro, Naumiesčio par., Panevėžio aps., ieško savo žmonos Marijonos ir dukters Ievos. Тула, Пирейская ул.